РЕФЕРАТИВНО-НАУКОВИЙ ЖУРНАЛ

ISSN 2521-1463

СУДОВО-ПСИХОЛОГІЧНА ЕКСПЕРТИЗА.

Застосування поліграфа і спеціальних знань в юридичній практиці

ОНЛАЙН-ЖУРНАЛ ЗАСНОВАНО У 2016 РОЦІ

НОМЕР ЖУРНАЛУ

№ 1 (66)

Січень – лютий 2026 р.

DOI 10.53672/ej.1.2026

expertize-journal.org.ua

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Назаров О. А.
Євдокимова Н. О.
Кириченко О. А.
Калинка Г. І.
Цільмак О. М.
Мотлях О. І.

Барко В. І.
Лефтеров В. О.
Коренюк П. І.
Алікіна Н. В.
Попова Г. В.
Вітомський Ю. Л.

Землянська О. В.

Чернякова О. В.
Большаков С. І.
Тунтула О. С.
Ткач Ю. Д.
Єгорова Т. М.
Лисенко А. Б.

Шаповалов В. О.
Савкіна Т. В.
Савостін О. П.
Безушко С. В.
Вербина Ю. В.
Хлонь О. М.

Інститут психологічної експертизи і поліграфа Kyiv

ВИДАЄТЬСЯ ЗА СПРИЯННЯ

Київського міжнародного судово-експертного інституту психологічної експертизи і досліджень на поліграфі

ROR 02xc7et08

Номер на сайті

ISSN 2521-1463

ЗАСНОВНИК І ВИДАВЕЦЬ
Назаров Олег Анатолійович
канд. психол. наук, доцент, ветеран війни — учасник бойових дій з 2015 року, суб'єкт ветеранського підприємництва, судовий експерт

ВИДАВНИК НАЗАРОВ О. А.

DOI: 10.53672/ej.1.2026

Судово-психологічна експертиза

Застосування поліграфа і спеціальних знань в юридичній практиці

Реферативно-науковий online журнал

Електронне видання

Виходить один раз на два місяці

Засновано у травні 2016 року

2026, № 1 (66)

січень – лютий 2026 р.

Київ
expertize-journal.org.ua

DOI: 10.53672/ej.1.2026[1]
УДК 159:34(05)+159:371(05)+347.948
ББК 67.5:88.4
С89

ISSN 2521-1463 (Online)
EAN-13 9772521146000

Ідентифікатор медіа R40-05509 (рішення Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення від 26.09.2024 № 2785)

Засновник і видавець: кандидат психологічних наук, доцент, ветеран війни — учасник бойових дій, суб'єкт ветеранського підприємництва Назаров Олег Анатолійович[3]

Видається за сприяння ТОВ «Київський міжнародний судово-експертний інститут психологічної експертизи і досліджень на поліграфі», ROR 02xc7et08[2]

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої продукції серія ДК № 8355 від 09.06.2025

С89 **Судово-психологічна експертиза.** Застосування поліграфа і спеціальних знань в юридичній практиці : реферат.-наук. online журн. — 2026. — № 1 (66) (січень – лютий 2026). — 54 с. — URL: expertize-journal.org.ua.

Журнал присвячений теорії і практиці судово-психологічної експертизи, застосуванню поліграфа та інших спеціальних знань у юридичній діяльності. Номер містить оригінальні статті й реферати праць з юридичної психології, судової експертизи та суміжних галузей, а також новини журналу й розділ «Новини інженерної психології та психотехніки».

Для судових експертів, психологів, поліграфологів, правників, науковців і здобувачів освіти.

УДК 159:34(05)+159:371(05)+347.948

Редакційна колегія не завжди поділяє позицію авторів. Рукописи можуть рецензуватися і не повертаються. За точність викладеного матеріалу та достовірність інформації, що міститься в опублікованих матеріалах, відповідальність несуть автори. Зміни тексту та скорочення, що не впливають на зміст матеріалів, а також їх перейменування вносяться редакцією без узгодження з автором. Комерційне використання матеріалу заборонено. Авторські права належать їх авторам. Видання практикує політику негайного відкритого доступу до опублікованого змісту.

Електронна сторінка номера — див. «Посилання»[1]

Журнал включено до: Google Scholar, ISSN Portal, Crossref, Реєстр наукових видань України, Polska Bibliografia Naukowa (PBN), Реєстр суб'єктів у сфері медіа.

Випуск сформовано в електронному архіві журналу з матеріалів, оприлюднених на сайті видання; дати першого оприлюднення зазначено біля кожного матеріалу.

© Автори матеріалів, 2026
© Видавник Назаров О. А., оформлення PDF-версії, 2026

Редакційна колегія

Головний редактор — видавець (засновник видання)

Назаров О. А. — канд. психол. наук, доцент, ветеран війни — учасник бойових дій, суб'єкт ветеранського підприємництва, атестований судовий експерт за спеціальністю 14.1 «Психологічні дослідження» (стаж експертної діяльності з 2000 р.), поліграфолог, правознавець

Заступники головного редактора

Євдокимова Н. О. — д-р психол. наук, професор; ПВНЗ «Міжнародний класичний університет ім. Пилипа Орлика», ДВНЗ «Ужгородський національний університет» (психологічні науки)

Кириченко О. А. — д-р юрид. наук, професор; ПВНЗ «Міжнародний класичний університет ім. Пилипа Орлика» (юридичні науки)

Відповідальний секретар

Калинка Г. І. — ПВНЗ «Міжнародний класичний університет ім. Пилипа Орлика», здобувач ступеня доктора філософії (юридична психологія)

Члени редакційної колегії

Цільмак О. М. — д-р юрид. наук, канд. психол. наук, професор; Одеський державний університет внутрішніх справ

Мотлях О. І. — д-р юрид. наук, професор, заслужений юрист України; Національна академія внутрішніх справ

Барко В. І. — д-р психол. наук, професор; Державний науково-дослідний інститут МВС України

Лефтеров В. О. — д-р психол. наук, професор; Національний університет «Одеська юридична академія»

Коренюк П. І. — д-р екон. наук, професор, академік Академії економічних наук України; Дніпровський державний технічний університет

Алікіна Н. В. — канд. психол. наук, старший науковий співробітник, експерт вищого кваліфікаційного класу

Попова Г. В. — канд. психол. наук, доцент; НТУ «Харківський політехнічний інститут»

Вітомський Ю. Л. — канд. психол. наук, доцент; Київський університет інтелектуальної власності та права НУ «ОЮА»

Землянська О. В. († 06.07.2020) — д-р психол. наук, професор; професор кафедри соціології та психології факультету № 6 Харківського національного університету внутрішніх справ, полковник міліції у відставці

Чернякова О. В. — канд. психол. наук, доцент; Київський університет інтелектуальної власності та права НУ «ОЮА»

Хлонь О. М. — канд. психол. наук, доцент; Київський університет інтелектуальної власності та права НУ «ОЮА»

Большаков С. І. — канд. військ. наук, доцент; ТОВ «Науково-дослідний інститут судової експертизи та оцінки», атестований судовий експерт

Тунтула О. С. — канд. юрид. наук, доцент; Чорноморський національний університет ім. Петра Могили

Ткач Ю. Д. — канд. юрид. наук; Одеський державний університет внутрішніх справ

Безушко С. В. — канд. пед. наук, доцент; ПВНЗ «Міжнародний класичний університет ім. Пилипа Орлика»

Вербина Ю. В. — канд. психол. наук, доцент; ПВНЗ «Міжнародний класичний університет ім. Пилипа Орлика»

Єгорова Т. М. — старший науковий співробітник; Харківський НДІ судових експертиз ім. М. С. Бокаріуса (Полтавське відділення), атестований судовий експерт

Савкіна Т. В. — старший науковий співробітник; Харківський НДІ судових експертиз ім. М. С. Бокаріуса, атестований судовий експерт

Савостін О. П. — старший судовий експерт; Одеський НДІ судових експертиз, атестований судовий експерт

Лисенко А. Б. — експерт-поліграфолог; Міжнародна асоціація професіоналів у поліграфології (AIPP)

Шаповалов В. О. — експерт-поліграфолог, атестований судовий експерт; ГО «Колегія поліграфологів України»

Зміст

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ 4

ПЕРЕДМОВА 8

РОЗДІЛ 1. НАУКОВІ ПУБЛІКАЦІЇ (СТАТТІ, РЕФЕРАТИ СТАТЕЙ) 14

1.1. Судово-психологічна експертиза *14*

Бугаєць Т. І., Пашко Н. О., Самофал М. М., Семенюк В. М. Методичні рекомендації для суддів щодо організації роботи з дітьми за методикою «Зелена кімната». - К.: НШСУ, 2022. - 54 с.. 14

Назаров О. А. Сучасні підходи до визначення предмету психології та судово-психологічної експертизи, її структури, науково-теоретичних досліджень висновків судових експертів психологів в XXI столітті 18

1.2. Судова практика *21*

Верховний Суд (Касаційний цивільний суд). Грошове забезпечення військовослужбовця, який перебував у полоні, виплачене законному представнику його дитини (колишній дружині) понад розмір присуджених аліментів, підлягає стягненню як безпідставно набуте майно – КЦС ВС 21

Верховний Суд (Касаційний цивільний суд). Якщо дитина як особа, яка не брала участі у справі, подає апеляційну скаргу, суд зобов'язаний відкрити апеляційне провадження для з'ясування, чи вирішувалося судом питання про її права та інтереси – КЦС ВС. 24

1.3. Правове та науково-прикладне забезпечення професійної діяльності *27*

Херсонський апеляційний суд. Судова практика. Призначення експертизи може бути підставою для зупинення провадження у справі . . . 27

Рівненський апеляційний суд. Судова практика. Заява про встановлення факту самостійного виховання дитини не підлягає розгляду в порядку окремого провадження, тому що містить спір. 30

РОЗДІЛ 2. НОВИНИ ЖУРНАЛУ 34

Використання однієї IP-адреси та інші спільні дії учасників торгів як доказ антиконкурентних узгоджених дій на торгах. 34

Відмова від огляду на стан сп'яніння без доказів керування автомобілем не є підставою для відповідальності за ст. 130 КУпАП – постанова апеляційного суду 34

Використання матеріалів кримінальних проваджень як доказів у дисциплінарних провадженнях щодо суддів: чи існує правова проблема? 35
Судова практика. Судовий контроль – вирішують докази, а не припущення 35
Право вагітної жінки та матері на утримання від батька дитини не залежить від її доходів чи працевлаштування: деталі судового рішення 35
Стягнення аліментів на дитину за минулий час та заборгованості за ними - консультація Міністерства юстиції України 36
РОЗДІЛ 3. НОВИНИ ІНЖЕНЕРНОЇ ПСИХОЛОГІЇ ТА ПСИХОТЕХНІКИ 39
Програмно-апаратний комплекс «Психолот-1» 39
ЧИТАЧІ ТАКОЖ ШУКАЮТЬ 42
ВИМОГИ ДО СТАТЕЙ І ТЕЗ АВТОРІВ 45
ВІДОМОСТІ ПРО ЖУРНАЛ 48
ВИХІДНІ ДАНІ 54

СЛОВО РЕДАКЦІЇ

Передмова

Журнал «Судово-психологічна експертиза. Застосування поліграфа і спеціальних знань в юридичній практиці» — реферативно-науковий. Він поєднує дві ознаки, визначені ДСТУ 3017:2015: науковий журнал містить публікації про теоретичні й прикладні дослідження, а реферативний — упорядковану сукупність бібліографічних записів разом із рефератами. Тому в номері є оригінальні статті, вперше оприлюднені в нашому виданні, і реферати праць, які вже виходили в інших виданнях, на офіційних сайтах або в судових рішеннях. Кожен реферат має позначку «Реферат», анотацію та бібліографічний опис першоджерела: за кілька хвилин ви дізнаєтеся головне й зможете прочитати оригінал повністю.[1]

Шановні читачі! Кожен висновок судового експерта починається з питання, на яке ще ніхто не дав відповіді. У номері 2026, № 1 (66) ми зібрали 6 матеріалів, які допомагають шукати такі відповіді: правові позиції Верховного Суду, права дитини і сімейні спори, судово-психологічна експертиза.

> *З історії світової судової експертизи. Пробу Марша на миш'як створено після того, як 1833 року в Англії виправдали Джона Бодла, обвинуваченого в отруєнні діда: осад, отриманий старим методом, до суду зіпсувався. За методом Джеймса Марша арсин підпалюють, і на холодному склі осідає бурувато-чорна пляма миш'яку; світову славу проба здобула 1840 року, коли Матьє Орфіла застосував її у справі Марі Лафарж. У 2026 році минає 190 років від цієї події.*[2]

Свіжі події професійного життя ми зібрали в розділі «Новини журналу». Повертайтеся до архіву журналу частіше: щотижня тут з'являються нові матеріали, а редакція чекає на ваші статті.

Редакція журналу

Цифри війни. Війна, яку російська федерація розв'язала проти України, щодня забирає життя. Станом на 28 лютого 2026 р. Моніторингова місія ООН з прав людини в Україні підтвердила загибель 15 364 цивільних осіб, серед них 775 дітей, і поранення 42 144 цивільних осіб, серед них 2 588 дітей. За кожною цифрою — людська доля, і завдання юридичної психології — допомагати правосуддю встановлювати правду про ці злочини.[3]

Рятувальники ДСНС гасять пасажирський потяг сполученням до Закарпаття, атакований російськими дронами поблизу с. Язикове на Харківщині 27 січня 2026 р. Фото: ДСНС України, ліцензія CC BY 4.0.[4]

ПАМ'ЯТІ СУДДІ ЛЮБОВІ ХАРЕЧКО

Любов Костянтинівна Харечко — суддя Чернігівського апеляційного суду. 3 березня 2022 р. поблизу села Рогощі на Чернігівщині російські військові розстріляли автомобіль, у якому вона разом із сином намагалася евакуюватися. Любов Костянтинівна загинула, її син зазнав поранення. 16 вересня 2024 р. Чернігівський районний суд Чернігівської області заочно засудив двох російських військовослужбовців до довічного позбавлення волі, 4 лютого 2026 р. Київський апеляційний суд залишив вирок у силі[5]. Любов Харечко писала вірші — про війну і мир, про материнство, віру, рідну землю і суддівську долю. З березня 2022 р. в кожному номері журналу — один її вірш.

Вірш номера: «Роздуми» (07.05.2015)[6]

Читати вірш «Роздуми» у збірнику (с. 29)

Судді — жертви війни. Станом на 28.02.2026 органи судової влади та судові медіа повідомили, що внаслідок збройної агресії російської федерації загинули щонайменше четверо суддів: Любов Харечко (суддя Чернігівського апеляційного суду, 03.03.2022)[5]; Дмитро Константинов (суддя Красноградського районного суду Харківської області, 29.10.2022)[7]; Анатолій Нагорний (голова Веселівського районного суду Запорізької області, загинув на фронті в листопаді 2023 р.)[8]; Леонід Лобойко (суддя Верховного Суду, 28.09.2024)[9]. За даними Державної судової адміністрації, які в травні 2023 р. оприлюднив голова Ради суддів України, за-

> гинули семеро суддів і працівників апаратів судів, ще дев'ятеро зазнали поранень; у лавах ЗСУ тоді служили 54 судді[10]. Пам'ятаємо кожного.

REFERENCES

1. DSTU 3017:2015. Informatsiia ta dokumentatsiia. Vydannia. Osnovni vydy. Terminy ta vyznachennia poniat [Information and Documentation. Publications. Main Types. Terms and Definitions]. [Chynnyi vid 2016-07-01]. Vyd. ofits. Pp. 4.14.2.2, 4.14.2.7. Referaty prats, opryliudnenykh ranishe, podano iz zaznachenniam imeni avtora ta dzherela zapozychennia vidpovidno do p. 1 ch. 2 st. 22 Zakonu Ukrainy "Pro avtorske pravo i sumizhni prava" vid 01.12.2022 № 2811-IX; akty orhaniv derzhavnoi vlady ta ofitsiini dokumenty sudovoho kharakteru ne okhoroniaiutsia avtorskym pravom (p. 3 ch. 1 st. 8 tsoho Zakonu). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-20 (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

2. How a poisoner's acquittal led to the iconic test of forensic science. Chemistry World. URL: https://www.chemistryworld.com/opinion/marshs-mirror/2500415.article (data zvernennia: 04.11.2026).

3. HRMMU/OHCHR, "Ukraine: Protection of civilians in armed conflict — February 2026 update" (opubl. 16.03.2026; u nazvi failu pomylkovo "February_2025") [HRMMU/OHCHR, "Ukraine: Protection of Civilians in Armed Conflict — February 2026 Update" (Publ. 16.03.2026; the File Name Erroneously Reads "February_2025")]. URL: https://ukraine.ohchr.org/sites/default/files/2026-03/Ukraine_protection_of_civilians_in_armed_conflict_February_2025.pdf (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

4. DSNS Ukrainy. Riatuvalnyky DSNS hasiat pasazhyrskyi potiah spoluchenniam do Zakarpattia, atakovanyi rosiiskymy dronamy poblyzu s. Yazykove na Kharkivshchyni 27 sichnia 2026 r [State Emergency Service Rescuers Extinguishing a Passenger Train Bound for Zakarpattia, Attacked by Russian Drones Near the Village of Yazykove in Kharkiv Region on 27 January 2026] : fotohrafiia (litsenziia CC BY 4.0). Wikimedia Commons.

URL: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Train_in_Kharkiv_Oblast_after_Russian_attack,_2026-01-27_(01).jpg (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

5. Chotyry roky pravosuddia v umovakh viiny — chernihivska suddia Liubov Kharechko bula rozstriliana rosiiskymy viiskovymy [Four Years of Justice in Wartime: Chernihiv Judge Liubov Kharechko Was Shot Dead by Russian Soldiers]. Rada suddiv Ukrainy : ofitsiinyi vebsait. 2026. 24 liut. URL: https://rsu.gov.ua/ua/news/cotiri-roki-pravosudda-v-umovah-vijni-cernigivska-sudda-lubov-harecko-bula-rozstrilana-rosijskimi-vijskovimi (data zvernennia: 05.11.2026). [in Ukrainian].

6. Kharechko L. K. Moi virshi — tse kryk dushi [My Poems Are the Cry of the Soul] : zbirnyk poezii / Liubov Kharechko. Chernihiv : [s. n.], 2026. 56 s. : il., fot. DOI: https://doi.org/10.53672/ej.6.2026.01. URL: https://expertize-journal.org.ua/books/19828-kharechko-moi-virshi-tse-kryk-dushi (data zvernennia: 05.11.2026). [in Ukrainian].

7. Spivchuttia [Condolences] : [u zviazku iz zahybelliu suddi Krasnohradskoho raionnoho sudu Kharkivskoi oblasti D. S. Konstantynova]. Sudova vlada Ukrainy : ofitsiinyi vebportal. 2022. 30 zhovt. URL: https://court.gov.ua/archive/1339620/ (data zvernennia: 05.11.2026). [in Ukrainian].

8. Zakhyshchaiuchy Ukrainu, zahynuv holova Veselivskoho raionnoho sudu Zaporizkoi oblasti Anatolii Nahornyi [Anatolii Nahornyi, Head of the Vesele District Court of Zaporizhzhia Region, Killed Defending Ukraine]. Rada suddiv Ukrainy : ofitsiinyi vebsait. 2023. 26 lystop. URL: https://rsu.gov.ua/ua/news/zahisauci-ukrainu-zaginuv-golova-veselivskogo-rajonnogo-sudu-zaporizkoi-oblasti-anatolij-nagornij (data zvernennia: 05.11.2026). [in Ukrainian].

9. Vyshcha rada pravosuddia vyslovliuie shchyre spivchuttia z pryvodu smerti suddi Verkhovnoho Sudu Leonida Loboika [The High Council of Justice Expresses Sincere Condolences on the Death of Supreme Court Judge Leonid Loboiko]. Vyshcha rada pravosuddia : ofitsiinyi vebsait. 2024. 28 veres. URL: https://hcj.gov.ua/news/vyshcha-rada-pravosuddya-vyslovly-

uye-shchyre-spivchuttya-z-pryvodu-smerti-suddi-verhovnogo-sudu (data zvernennia: 05.11.2026). [in Ukrainian].

10. Holova RSU — pro robotu sudiv pid chas viiny, konkurs do VKKS, spravy shchodo voiennykh zlochyniv ta suddiv na fronti [Head of the Council of Judges of Ukraine on the Work of Courts in Wartime, the Competition to the HQCJ, War Crimes Cases and Judges at the Front]. Sudova vlada Ukrainy : ofitsiinyi vebportal. 2023. 8 trav. URL: https://court.gov.ua/press/news/1419134 (data zvernennia: 05.11.2026). [in Ukrainian].

Розділ 1. Наукові публікації (статті, реферати статей)

Позначки: «Анотація» — оригінальний матеріал, уперше оприлюднений у журналі; «Реферат» — виклад праці або офіційного документа, уперше оприлюднених в іншому виданні чи на іншому ресурсі; під кожним рефератом наведено відомості про першу публікацію. До наукових публікацій подано розширену анотацію українською мовою з ключовими словами та англомовну анотацію (Abstract, Keywords); наявний DOI зазначено біля відомостей про оприлюднення. Цифри у квадратних дужках відсилають до списку References після кожної публікації: описи за ДСТУ 8302:2015, українські й російські назви подано латиницею (транслітерація за постановою Кабінету Міністрів України від 27.01.2010 № 55), їхній переклад англійською — у квадратних дужках.

Читачеві. За кожною публікацією цього номера стоять реальні справи: кримінальні провадження, сімейні спори, позови про відшкодування моральної шкоди, перевірки із застосуванням поліграфа. Анотація допоможе швидко зорієнтуватися, а повний текст за посиланням відкриє методики, аргументи сторін і правові позиції Верховного Суду, які можуть знадобитися у вашій наступній справі. Читайте, порівнюйте з власною практикою і діліться знайденим з колегами.

1.1. СУДОВО-ПСИХОЛОГІЧНА ЕКСПЕРТИЗА

Методичні рекомендації для суддів щодо організації роботи з дітьми за методикою «Зелена кімната». - К.: НШСУ, 2022. - 54 с.[1]

Бугаєць Т. І., Пашко Н. О., Самофал М. М., Семенюк В. М.

Реферат · оприлюднено 23.01.2026

Реферат. Методичні рекомендації Т. І. Бугаєць, Н. О. Пашко, М. М. Самофал і В. М. Семенюк (Київ : НШСУ, 2022, 54 с.) присвячено організації допиту дітей суддею за методикою «Зелена кімната». Як зазначено в анотації видання, їх спільно розробили Національна школа суддів України та Міжвідомча координаційна рада з питань правосуддя щодо неповнолітніх за підтримки Представництва Дитячого фонду ООН (ЮНІСЕФ) в Україні. Автори прагнуть дати суддям цілісне розуміння того, як організувати й побудувати допит, що спирається на принципи верховенства права та правосуддя, дружнього до дитини, забезпечення її найкращих інтересів, гідності й недопущення дискримінації. Структура праці відтворює логіку підготовки та проведення такого допиту і складається із семи розділів: нормативно-правове забезпечення допиту дітей; сутність методики «Зелена кімната», організація та проведення допиту, дружнього до дитини; психологічні особливості дітей різного віку, які необхідно враховувати під час допиту; психологічні особливості дітей, що постраждали від кримінальних правопорушень; рекомендації щодо облаштування місця проведення допиту дитини суддею; роль різних суб'єктів під час допиту дитини в судовому засіданні; допит дитини різного процесуального статусу в судовому засіданні за цією методикою. Поєднання правового та психологічного блоків робить рекомендації корисними не лише суддям і кандидатам на посади суддів, на яких вони розраховані, а й судовим експертам-психологам, адвокатам і психологам, яких залучають до допиту чи опитування дитини. Реферат доповнено інформацією редакції про Київський кабінет психологічної діагностики та допомоги, створений на базі робочого місця атестованого Міністерством юстиції України судового експерта-психолога: кабінет має обладнання для роботи з малолітніми й неповнолітніми, відеоспостереження та можливість дистанційно спостерігати за поведінкою дитини із сусідньої кімнати, щоб уникнути психотравмувальних ситуацій, а також психодіагностичні методики для дітей різного віку. Кабінет очолює кандидат психологічних наук,

доцент, судовий експерт Назаров О. А., який у 2022–2023 роках пройшов річне підвищення кваліфікації в галузі дитячої психології за 18 напрямами.

Ключові слова: «Зелена кімната», допит дитини, правосуддя, дружнє до дитини, найкращі інтереси дитини, Національна школа суддів України, ЮНІСЕФ, психологічні особливості дітей, діти, які постраждали від кримінальних правопорушень, методичні рекомендації, судово-психологічна експертиза.

Methodological Recommendations for Judges on Organising Work with Children Using the 'Green Room' Method

Buhaiets T. I., Pashko N. O., Samofal M. M., Semeniuk V. M.

Abstract. Child-friendly justice requires that a child's testimony be obtained in a way that respects the child's best interests and avoids additional harm. The methodological recommendations by Buhaiets T. I., Pashko N. O., Samofal M. M. and Semeniuk V. M. (Kyiv: National School of Judges of Ukraine, 2022, 54 pp.) explain how a judge should organise the interview of a child using the Green Room method. According to the publication's own summary, the guidelines were developed jointly by the National School of Judges of Ukraine and the Interagency Coordination Council on Juvenile Justice with the support of the UNICEF Office in Ukraine. They aim to give judges an understanding of how to organise and structure an interview grounded in the rule of law, child-friendly justice, the child's best interests, dignity and non-discrimination. The work consists of seven sections: the legal framework for interviewing children; the essence of the Green Room method and the organisation and conduct of a child-friendly interview; psychological characteristics of children of different ages that must be considered during questioning; psychological features of children who have suffered from criminal offences; recommendations on arranging the room in which a judge interviews a child; the roles of different participants during the interview in a court hearing; and the interview of children of different procedural status. Combining legal and psychological guidance, the recommendations are addressed to judges and can-

didates for judicial office and are also of practical value to forensic psychologists, lawyers and psychologists involved in questioning children. The journal's summary is supplemented with information on the Kyiv Office of Psychological Diagnostics and Assistance, equipped for work with young children, including video monitoring from an adjacent room.

Keywords: Green Room method, child interview, child-friendly justice, best interests of the child, National School of Judges of Ukraine, UNICEF, child psychology, child victims, judges, forensic psychology.

Першоджерело: Бугаєць Т. І., Пашко Н. О., Самофал М. М., Семенюк В. М. Методичні рекомендації для суддів щодо організації роботи з дітьми за методикою «Зелена кімната». Київ : НШСУ, 2022. 54 с.[2] Реферат оприлюднено в журналі 23.01.2026.

REFERENCES

1. Metodychni rekomendatsii dlia suddiv shchodo orhanizatsii roboty z ditmy za metodykoiu "Zelena kimnata" [Methodological Recommendations for Judges on Organising Work with Children Using the 'Green Room' Method]. - K.: NSHSU, 2022. - 54 s. : referat / Buhaiets T. I. ta in. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi. 2026. № 1 (66). URL: https://expertize-journal.org.ua/opros-rebenka-v-sude/17325-bugaets-t-i-pashko-n-o-samofal-m-m-semeny-uk-v-m-metodichni-rekomendatsiji-dlya-suddiv-shchodo-organizatsiji-roboti-z-ditmi-za-metodikoyu-zelena-kimnata-k-nshsu-2022-54-s (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

2. Buhaiets T. I., Pashko N. O., Samofal M. M., Semeniuk V. M. Metodychni rekomendatsii dlia suddiv shchodo orhanizatsii roboty z ditmy za metodykoiu "Zelena kimnata" [Methodological Recommendations for Judges on Organising Work with Children Using the "Green Room" Methodology]. Kyiv : NSHSU, 2022. 54 s. URL: https://nsj.gov.ua/files/1651473721-GreenRoom_J.pdf (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

Сучасні підходи до визначення предмету психології та судово-психологічної експертизи, її структури, науково-теоретичних досліджень висновків судових експертів психологів в XXI столітті[1]

Назаров О. А.

Оригінальна публікація · оприлюднено 11.05.2026 · **DOI: 10.53672/ej.1.2026.01**[1]

Анотація. Класичне визначення предмета психології як психіки й поведінки, на думку О. Назарова, вже не охоплює напрямів, у яких психіку вивчають опосередковано через біологічні, соціальні, інформаційні чи культурні системи. У реферативній статті уточнено предмет психології та судово-психологічної експертизи (СПЕ) у XXI столітті й обґрунтовано право судового експерта-психолога на науково-теоретичне дослідження висновків інших експертів. Автор спирається на нормативну базу (наказ Мін'юсту від 08.05.2018 № 1467/5 про переліки рекомендованої літератури, постанову КМУ від 23.03.2016 № 261, стандарт вищої освіти за спеціальністю 053 «Психологія»), американські стандарти допустимості експертних доказів і довідники з судової психології (G. B. Melton et al., M. J. Ackerman, K. Heilbrun et al., APA Handbook of Forensic Psychology). Виокремлено три напрями психологічної науки: біологічний (психофізіологія, нейропсихологія), методологічний (психометрика, предметом якої є метод) і системний, або соціальний (біхевіоризм, соціальна та інженерна психологія); аналіз висновків інших експертів віднесено до методологічного напряму. Автор констатує відірваність вітчизняної СПЕ від сучасних досліджень юридичної психології й пропонує розширене визначення її предмета, що включає науково обґрунтовану оцінку способів дослідження та інтерпретації психологічних даних у висновках експертів. Структура предмета СПЕ охоплює класичний, поведінковий, психофізіологічний (EDA, стрес, когнітивне навантаження) та аналітико-методологічний компоненти. Як міжнародний орієнтир розглянуто стандарт Дауберта (Daubert v. Merrell Dow Pharmaceuticals, 1993) із п'ятьма критеріями (тестованість, рецен-

зування, рівень помилок, стандарти, загальне визнання), його відмінність від правила Фрая (1923) і поширення на технічні знання після справи Kumho Tire. Зроблено висновок, що таке дослідження на підставі п. 6 ч. 1 ст. 13 Закону України «Про судову експертизу» не підміняє суд: експерт встановлює наукові факти й методологічні помилки, а правову оцінку дає суд, який за потреби призначає повторну чи додаткову експертизу. Положення статті безпосередньо стосуються рецензування експертних висновків у судовій практиці.

Ключові слова: предмет психології, судово-психологічна експертиза, судовий експерт-психолог, юридична психологія, психометрика, психофізіологія, науково-теоретичне дослідження висновку експерта, стандарт Дауберта, правило Фрая, наукова валідність, повторна експертиза.

Contemporary Approaches to Defining the Subject of Psychology and Forensic Psychological Examination, Its Structure and the Scientific and Theoretical Review of Forensic Psychologists' Opinions in the 21St Century

Nazarov O. A.

Abstract. The classical view of psychology as the science of the psyche and behaviour no longer covers fields in which mental phenomena are studied indirectly through biological, social, informational or methodological systems. Nazarov O. A. revisits the subject of psychology and of forensic psychological examination in the 21st century and justifies the forensic psychologist's right to conduct a scientific and theoretical review of opinions issued by other experts. The paper draws on Ukrainian regulations, including Order No. 1467/5 of the Ministry of Justice of Ukraine of 8 May 2018 on recommended literature for forensic examinations and the Higher Education Standard in Psychology, as well as on forensic psychology handbooks by Melton et al., Ackerman, Heilbrun et al. and the APA. Three research directions are distinguished: biological (psychophysiology, neuropsychology), methodological (psychometrics, whose object is the method) and systemic or so-

cial (behaviourism, social and engineering psychology); reviewing another expert's opinion is placed within the methodological direction. The author notes that Ukrainian forensic psychological practice is detached from current research in legal psychology and proposes a broader definition of its subject, comprising classical, behavioural, psychophysiological (electrodermal activity, stress, cognitive load) and analytical-methodological components. The Daubert standard (1993), its five factors, its departure from the Frye rule (1923) and its extension to technical knowledge in Kumho Tire are discussed as an international benchmark. The paper concludes that such a review, carried out under Article 13(1)(6) of the Law of Ukraine 'On Forensic Examination', does not encroach on the court's competence: the expert establishes scientific facts and methodological errors, while the court assesses their legal weight and may order a repeat or additional examination.

Keywords: subject of psychology, forensic psychological examination, forensic psychologist, legal psychology, psychometrics, psychophysiology, review of expert opinion, Daubert standard, Frye rule, scientific validity, repeat examination.

Вперше оприлюднено: сайт журналу «Судово-психологічна експертиза», 11.05.2026; DOI: **10.53672/ej.1.2026.01**[1].

REFERENCES

1. Nazarov O. A. Suchasni pidkhody do vyznachennia predmetu psykholohii ta sudovo-psykholohichnoi ekspertyzy, yii struktury, naukovo-teoretychnykh doslidzhen vysnovkiv sudovykh ekspertiv psykholohiv v XXI stolitti [Contemporary Approaches to Defining the Subject of Psychology and Forensic Psychological Examination, Its Structure and the Scientific and Theoretical Review of Forensic Psychologists' Opinions in the 21St Century]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi. 2026. № 1 (66). DOI: https://doi.org/10.53672/ej.1.2026.01. URL: https://expertize-journal.org.ua/psihologicheskaya-ekspertiza/18216-nazarov-o-a-suchasni-pidkhodi-do-viznachennya-predmetu-psikhologiji-ta-strukturi-sudovo-psikhologichnoji-ek-

spertizi-naukovo-teoretichnikh-doslidzhen-visnovkiv-sudovikh-ekspertiv-psikhologiv-v-xxi-stolitti (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

1.2. СУДОВА ПРАКТИКА

Грошове забезпечення військовослужбовця, який перебував у полоні, виплачене законному представнику його дитини (колишній дружині) понад розмір присуджених аліментів, підлягає стягненню як безпідставно набуте майно – КЦС ВС[1]

Верховний Суд (Касаційний цивільний суд).

Реферат офіційного документа · оприлюднено 19.01.2026

Реферат. Постанова Касаційного цивільного суду у складі Верховного Суду від 24 грудня 2025 року у справі № 131/191/25 (провадження № 61-12234св25), ухвалена колегією суддів Першої судової палати, стосується долі грошового забезпечення військовослужбовця, який майже два роки перебував у полоні. З його виплат у встановленому порядку утримувалися аліменти на спільну неповнолітню дитину, яка після розірвання шлюбу проживає з матір'ю (аліменти стягуються з 2019 року в максимальному розмірі), а решту коштів колишня дружина отримувала як законний представник дитини; загальна сума виплат перевищила 2,3 млн грн. Після повернення з полону позивач вимагав стягнути з неї близько 1,45 млн грн як безпідставно набуте майно на підставі ст. 1212 ЦК України. Суд першої інстанції в позові відмовив, оскільки виплати здійснено за наказом командира військової частини, який не скасовано й не оскаржено. Апеляційний суд позов задовольнив: виплата була законною, але після повернення позивача відповідачка зберігала кошти без достатньої правової підстави і не довела їх використання на потреби дитини. Переглядаючи цю постанову, КЦС ВС виходив із ч. 6 ст. 9 Закону України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей» у редакції, чинній на час захоплення позивача в полон, і засад справедливості, добросовісності й розумності (ст. 3 ЦК України). Суд наголосив, що

обов'язок повернути безпідставно набуте майно не є заходом відповідальності. Законний представник дитини мав право лише на частку грошового забезпечення у вигляді аліментів, а залишок належав військовослужбовцю і мав зберігатися для виплати після звільнення з полону. Одночасне отримання аліментів і залишку грошового забезпечення без підтвердження додаткових витрат на дитину суперечить принципам добросовісності та справедливості й дає підстави для стягнення цих коштів. Висновок має значення для майнових і сімейних спорів за участю військовослужбовців, повернених з полону, та їхніх родин, зокрема для доказування того, як кошти, отримані в інтересах дитини, фактично на неї витрачалися.

Ключові слова: Верховний Суд, Касаційний цивільний суд, безпідставно набуте майно, стаття 1212 ЦК України, грошове забезпечення військовослужбовців, полон, аліменти, законний представник дитини, добросовісність, права військовослужбовців.

Pay of a Serviceman Held in Captivity Paid to His Child's Legal Representative (His Former Wife) in Excess of the Awarded Child Support Is Recoverable as Unjustly Acquired Property: Civil Cassation Court of the Supreme Court

Verkhovnyi Sud (Kasatsiinyi tsyvilnyi sud).

Abstract. In its resolution of 24 December 2025 in case No. 131/191/25 (proceedings No. 61-12234sv25), a panel of the First Judicial Chamber of the Civil Cassation Court of the Supreme Court of Ukraine addressed a claim by a serviceman who had spent almost two years in captivity. During that time child support for the parties' minor child, who lives with the mother and in whose favour maintenance had been recovered at the maximum rate since 2019, was withheld from his military pay, while the remainder was paid to his former wife as the child's legal representative; total payments exceeded UAH 2.3 million. After his release he sought about UAH 1.45 million from her under Article 1212 of the Civil Code of Ukraine. The first-instance court dismissed the claim because the payments were made under an unrevoked order of

the unit commander; the appellate court allowed it, finding that, although the payments were lawful, the defendant retained the funds after his return without legal grounds and without proving that they were spent on the child. Reviewing the case, the Supreme Court relied on Article 9(6) of the Law of Ukraine 'On Social and Legal Protection of Servicemen and Members of Their Families', as in force at the time of capture, and on the principles of fairness, good faith and reasonableness in Article 3 of the Civil Code. It held that the duty to return unjustly acquired property is not a form of liability; the legal representative was entitled only to the share of pay awarded as child support, while the balance belonged to the serviceman and had to be preserved until his release. Receiving that balance without proof of additional child-related expenses justifies its recovery. The ruling is relevant to property and family disputes involving servicemembers and their families.

Keywords: Supreme Court of Ukraine, Civil Cassation Court, unjust enrichment, Civil Code of Ukraine, military pay, captivity, child support, legal representative of a child, good faith, servicemembers' rights.

Першоджерело: Постанова Касаційного цивільного суду у складі Верховного Суду від 24.12.2025 у справі № 131/191/25 (провадження № 61-12234св25).[2] Реферат оприлюднено в журналі 19.01.2026.

REFERENCES

1. Verkhovnyi Sud (Kasatsiinyi tsyvilnyi sud). Hroshove zabezpechennia viiskovosluzhbovtsia, yakyi perebuvav u poloni, vyplachene zakonnomu predstavnyku yoho dytyny (kolyshnii druzhyni) ponad rozmir prysudzhenykh alimentiv, pidliahaie stiahnenniu yak bezpidstavno nabute maino – KTSS VS [Pay of a Serviceman Held in Captivity Paid to His Child's Legal Representative (His Former Wife) in Excess of the Awarded Child Support Is Recoverable as Unjustly Acquired Property: Civil Cassation Court of the Supreme Court] : referat. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi. 2026.

№ 1 (66). URL: https://expertize-journal.org.ua/all-news/17284-groshove-za-bezpechennya-vijskovosluzhbovcya-yakij-perebuvav-u-poloni-viplachene-zakonnomu-predstavniku-jogo-ditini-kolishnij-druzhini-ponad-rozmir-prisudzhenih-alimentiv-pidlyagaye-styagnennyu-yak-bezpidstavno-nabute-majno-kcs-vs (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

2. Postanova Kasatsiinoho tsyvilnoho sudu u skladi Verkhovnoho Sudu vid 24.12.2025 u spravi № 131/191/25 (provadzhennia № 61-12234sv25) [Ruling of the Civil Cassation Court Within the Supreme Court of 24.12.2025 in Case No. 131/191/25 (Proceedings No. 61-12234Sv25)]. URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/132931824 (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

Якщо дитина як особа, яка не брала участі у справі, подає апеляційну скаргу, суд зобов'язаний відкрити апеляційне провадження для з'ясування, чи вирішувалося судом питання про її права та інтереси – КЦС ВС[1]

Верховний Суд (Касаційний цивільний суд).

Реферат офіційного документа · оприлюднено 03.02.2026

Реферат. Постановою від 14 січня 2026 року у справі № 359/10024/21 (провадження № 61-14279св25) колегія суддів Другої судової палати Касаційного цивільного суду у складі Верховного Суду визначила, як апеляційний суд має реагувати на скаргу дитини, яка не брала участі у спорі батьків про місце її проживання. Мати просила визначити місце проживання сина з нею, батько подав зустрічний позов; рішенням суду першої інстанції, яке залишили без змін суди апеляційної та касаційної інстанцій, позов матері задоволено, а в зустрічному позові відмовлено. Згодом окрему апеляційну скаргу подав неповнолітній син: на час ухвалення рішення йому не виповнилося 14 років і участі в розгляді він не брав, а на момент подання скарги, досягнувши цього віку, вважав, що набув право на оскарження як особа, чиї права та інтереси порушено рішенням суду. Апеляційний суд відмовив у відкритті провадження, вказавши, що у спорах між батьками дитина не може

бути самостійним учасником справи чи подавати апеляційну скаргу, бо її інтереси представляють батьки як законні представники. Верховний Суд скасував цю ухвалу й передав справу до апеляційного суду для вирішення питання про відкриття провадження. З посиланням на ч. 1 ст. 352 ЦПК України КЦС ВС нагадав, що особи, які не брали участі у справі, можуть оскаржити рішення, якщо суд вирішив питання про їхні права, свободи, інтереси чи обов'язки. Лише в межах відкритого апеляційного провадження суд може встановити, чи вирішувалися такі питання; якщо ні, провадження закривається на підставі п. 3 ч. 1 ст. 362 ЦПК України, а відмова у відкритті без такої перевірки є неправомірною. Колегія підкреслила, що ця практика ВС є сталою. Позиція стосується спорів про місце проживання дитини, у яких судові експерти-психологи досліджують інтереси та ставлення дитини до кожного з батьків, і показує, що неповнолітній, який досяг 14 років, може сам ініціювати апеляційну перевірку того, чи вирішено питання про його права.

Ключові слова: Верховний Суд, Касаційний цивільний суд, визначення місця проживання дитини, права дитини, апеляційне оскарження, особа, яка не брала участі у справі, стаття 352 ЦПК України, закриття апеляційного провадження, законні представники, неповнолітній.

If a Child Who Did Not Participate in the Case Files an Appeal, the Court Must Open Appellate Proceedings to Establish Whether the Child's Rights and Interests Were Decided: Civil Cassation Court of the Supreme Court

Verkhovnyi Sud (Kasatsiinyi tsyvilnyi sud).

Abstract. In its resolution of 14 January 2026 in case No. 359/10024/21 (proceedings No. 61-14279sv25), a panel of the Second Judicial Chamber of the Civil Cassation Court of the Supreme Court of Ukraine considered how an appellate court should deal with an appeal lodged by a child who had not participated in the parents' dispute over his place of residence. The mother sought to have the child live with her and the father filed a counterclaim; the first-instance judgment granting the mother's claim was upheld on appeal and in cassation. The

parties' minor son then filed a separate appeal, arguing that he had been under 14 when the judgment was delivered and had not taken part in the proceedings, but, having reached that age, was entitled to challenge a judgment affecting his rights and interests. The appellate court refused to open proceedings, holding that in parental disputes a child cannot be an independent participant because the parents act as legal representatives. The Supreme Court set aside that ruling and remitted the matter to the appellate court. Referring to Article 352(1) of the Civil Procedure Code of Ukraine, it held that persons who did not participate in a case may appeal if the court decided on their rights, freedoms, interests or obligations, and that only within opened appellate proceedings can a court determine whether such issues were decided. If they were not, the proceedings must be closed under Article 362(1)(3); refusing to open them without that examination is unlawful. The Court described this approach as settled case law. The position matters for residence disputes in which forensic psychologists assess a child's interests and attitudes, since it confirms that a minor aged 14 or over may personally seek appellate review.

Keywords: Supreme Court of Ukraine, Civil Cassation Court, child's place of residence, rights of the child, appeal, non-party to the case, Civil Procedure Code of Ukraine, closure of appellate proceedings, legal representatives, minor.

Першоджерело: Постанова Касаційного цивільного суду у складі Верховного Суду від 14.01.2026 у справі № 359/10024/21 (провадження № 61-14279св25).[2] Реферат оприлюднено в журналі 03.02.2026.

REFERENCES

1. Verkhovnyi Sud (Kasatsiinyi tsyvilnyi sud). Yakshcho dytyna yak osoba, yaka ne brala uchasti u spravi, podaie apeliatsiinu skarhu, sud zoboviazanyi vidkryty apeliatsiine provadzhennia dlia ziasuvannia, chy vyrishuvalosia sudom pytannia pro yii prava ta interesy – KTSS VS [If a Child Who Did Not Participate in the Case Files an Appeal, the Court Must Open Appellate Proceedings to Establish Whether the Child's Rights and Interests

Were Decided: Civil Cassation Court of the Supreme Court] : referat. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi. 2026. № 1 (66). URL: https://expertize-journal.org.ua/all-news/17404-yaksho-ditina-yak-osoba-yaka-ne-brala-uchasti-u-spravi-podaye-apelyacijnu-skargu-sud-zobov-yazanij-vidkriti-apelyacijne-provadzhennya-dlya-z-yasuvannya-chi-virishuvalosya-sudom-pitannya-pro-yiyi-prava-ta-interesi-kcs-vs (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

2. Postanova Kasatsiinoho tsyvilnoho sudu u skladi Verkhovnoho Sudu vid 14.01.2026 u spravi № 359/10024/21 (provadzhennia № 61-14279s-v25) [Ruling of the Civil Cassation Court Within the Supreme Court of 14.01.2026 in Case No. 359/10024/21 (Proceedings No. 61-14279Sv25)]. URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/133319219 (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

1.3. ПРАВОВЕ ТА НАУКОВО-ПРИКЛАДНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Судова практика. Призначення експертизи може бути підставою для зупинення провадження у справі[1]

Херсонський апеляційний суд.

Реферат офіційного документа · оприлюднено 06.08.2026

Реферат. Херсонський апеляційний суд постановою від 13.07.2026 у справі № 173/883/25 залишив без змін ухвалу Великоолександрівського районного суду Херсонської області від 22.05.2026, якою у справі про визнання батьківства призначено експертизу та зупинено провадження. Для встановлення походження дитини позивачка клопотала про судово-медичну молекулярно-генетичну експертизу, щоб визначити кровне споріднення дитини з матір'ю померлого чоловіка, батьківство якого вона просила визнати. Представниця відповідачки оскаржила ухвалу лише в частині зупинення провадження, вважаючи, що призначення експертизи не є автоматичною підставою для зупинення, а суд мав пояснити, чому до отримання висновку не можна вчиняти інших

процесуальних дій. Керуючись ч. 1 ст. 367 ЦПК України, апеляційний суд перевіряв ухвалу в межах доводів скарги і не оцінював законність призначення експертизи, вибір експертної установи та порядок відібрання біологічних зразків. Колегія послалася на п. 5 ч. 1 ст. 252 ЦПК України, що дозволяє суду зупинити провадження в разі призначення експертизи за заявою учасника справи або з власної ініціативи, та на п. 9 ч. 1 ст. 253 ЦПК України, за яким провадження в такому разі зупиняється на час проведення експертизи. Суд погодився, що молекулярно-генетичне дослідження потребує значного часу, тож підстави для зупинення були. Показово, що посилання апелянтки на постанови Верховного Суду від 20.06.2019 у справі № 522/20005/16-ц і від 12.01.2022 у справі № 234/11147/20 визнано неспроможними, бо таких рішень у Єдиному державному реєстрі судових рішень немає, тому їх не враховано як правові позиції ВС. Узагальнений висновок полягає в тому, що призначення судової експертизи надає суду право зупинити провадження на час її проведення, а обґрунтованість такого рішення оцінюється з урахуванням обставин справи, тривалості експертного дослідження та значення його результатів для вирішення спору. Для судових експертів справа нагадує, що тривалість складних досліджень безпосередньо впливає на рух справи, а для учасників процесу – про потребу перевіряти цитовану судову практику за реєстром.

Ключові слова: зупинення провадження, призначення експертизи, судово-медична молекулярно-генетична експертиза, визнання батьківства, Цивільний процесуальний кодекс України, стаття 252 ЦПК України, апеляційний перегляд, Єдиний державний реєстр судових рішень, Херсонський апеляційний суд.

Case Law: The Appointment of an Expert Examination May Be a Ground for Suspending Proceedings

Khersonskyi apeliatsiinyi sud.

Abstract. In a resolution of 13 July 2026 in case No. 173/883/25, the Kherson Court of Appeal upheld a ruling of the Velykooleksandrivka District Court of Kherson Region of 22 May 2026

that ordered a forensic examination and suspended proceedings in a paternity case. To establish the child's origin, the claimant had requested a forensic medical molecular genetic examination to determine kinship between the child and the mother of the deceased man whose paternity she sought to have recognised. The defendant's representative challenged the ruling only as regards the suspension, arguing that ordering an examination is not an automatic ground for suspension and that the court had to explain why no other procedural steps could be taken before the expert opinion was received. Under Article 367(1) of the Civil Procedure Code of Ukraine the appellate court reviewed the ruling within the limits of the appeal and did not assess the lawfulness of ordering the examination, the choice of the expert institution or the procedure for taking biological samples. Relying on Article 252(1)(5), which allows a court to suspend proceedings when an examination is ordered, on a party's motion or of its own motion, and on Article 253(1)(9), under which proceedings are then suspended for the duration of the examination, the court agreed that molecular genetic testing takes considerable time. Notably, the appellant's references to Supreme Court resolutions of 20 June 2019 in case No. 522/20005/16-ts and of 12 January 2022 in case No. 234/11147/20 were rejected because no such decisions exist in the Unified State Register of Court Decisions. The case shows that ordering an examination gives the court discretion to suspend proceedings, assessed in light of the circumstances, the duration of testing and the importance of its results, and that cited case law must be verified.

Keywords: suspension of proceedings, appointment of expert examination, molecular genetic examination, paternity, Civil Procedure Code of Ukraine, appellate review, Unified State Register of Court Decisions, Kherson Court of Appeal, expert opinion.

Першоджерело: Херсонський апеляційний суд. Рішення від 13.07.2026 у справі № 173/883/25 (перегляд ухвали Великоолександрівського районного суду Херсонської області від 22.05.2026). Реферат оприлюднено в журналі 06.08.2026.

REFERENCES

1. Khersonskyi apeliatsiinyi sud. Sudova praktyka. Pryznachennia ekspertyzy mozhe buty pidstavoiu dlia zupynennia provadzhennia u spravi [Case Law: The Appointment of an Expert Examination May Be a Ground for Suspending Proceedings] : referat. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi. 2026. № 1 (66). URL: https://expertize-journal.org.ua/zovnishni-novyny/19101-sudova-praktika-priznachennya-ekspertizi-mozhe-buti-pidstavoyu-dlya-zupinennya-provadzhennya-u-spravi (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

Судова практика. Заява про встановлення факту самостійного виховання дитини не підлягає розгляду в порядку окремого провадження, тому що містить спір[1]

Рівненський апеляційний суд.

Реферат офіційного документа · оприлюднено 06.02.2026

Реферат. Постановою від 29 січня 2026 року у справі № 569/24159/25 (провадження № 22-ц/4815/317/26) Рівненський апеляційний суд залишив без змін ухвалу місцевого суду щодо заяви батька про встановлення факту самостійного виховання та утримання малолітньої дитини. Заявник стверджував, що спору з матір'ю дитини немає, а встановлення факту потрібне для оформлення соціальної допомоги на дитину та відстрочки від призову на військову службу під час мобілізації. Апеляційний суд виходив із ч. 1 ст. 293 ЦПК України, за якою окреме провадження є видом непозовного судочинства для підтвердження юридичних фактів і неоспорюваних прав. Факти можуть встановлюватися в такому порядку, якщо від них залежать юридичні наслідки і їх встановлення не пов'язане з подальшим вирішенням спору про право; коли ж факт зачіпає права чи інтереси інших осіб, виникає спір. Заявлені вимоги, за оцінкою суду, спрямовані на підтвердження соціально-правового статусу батька, який самостійно виховує дитину, від чого залежить його майбутнє право на звільнення від військової

служби, а встановлення такого факту може мати негативні наслідки для матері. Суд наголосив, що сімейні права та обов'язки тісно пов'язані між собою й не можуть передаватися іншій особі; їх припинення підтверджується лише актами цивільного стану або рішенням суду (про позбавлення батьківських прав, визнання недієздатним, померлим, безвісно відсутнім). Отже, у справі наявний спір щодо участі одного з батьків у вихованні дитини, який розглядається в позовному провадженні з обов'язковим залученням органу опіки та піклування (ч. 4, 5 ст. 19 СК України). Такий факт не можна встановити ні в безспірному порядку, ні за домовленістю батьків, бо це загрожує принципу найкращих інтересів дитини. Колегія послалася на постанову Великої Палати ВС від 11.09.2024 у справі № 201/5972/22 та усталену практику ВС 2025–2026 років. Для психологів і судових експертів позиція важлива тим, що оцінка реальної участі кожного з батьків у вихованні дитини можлива лише в змагальному позовному процесі.

Ключові слова: окреме провадження, встановлення факту самостійного виховання дитини, спір про право, стаття 293 ЦПК України, орган опіки та піклування, найкращі інтереси дитини, відстрочка від призову, мобілізація, батьківські права та обов'язки, Рівненський апеляційний суд.

Case Law: An Application to Establish the Fact of Raising a Child Alone Cannot Be Considered in Special Proceedings Because It Involves a Dispute

Rivnenskyi apeliatsiinyi sud.

Abstract. In its resolution of 29 January 2026 in case No. 569/24159/25, the Rivne Court of Appeal upheld a local court ruling on a father's application to establish that he alone raises and supports his young child. The applicant claimed that there was no dispute with the child's mother and that the finding was needed to obtain social assistance for the child and a deferral from military conscription during mobilisation. The court relied on Article 293(1) of the Civil Procedure Code of Ukraine, which defines special (non-contentious) proceedings as a

means of confirming legal facts and uncontested rights. Facts may be established in such proceedings only if they produce legal consequences and their establishment is not linked to the subsequent resolution of a dispute about a right; where a fact affects the rights or interests of others, a dispute arises. In the court's view, the application sought confirmation of the social and legal status of a father raising a child alone, which would determine his future right to release from military service and could have negative consequences for the mother. Family rights and duties are closely interconnected and cannot be transferred; their termination is confirmed only by civil status records or a court decision on deprivation of parental rights, incapacity, death or disappearance. The case therefore involves a dispute about a parent's participation in upbringing, which must be heard in contentious proceedings with the mandatory involvement of the guardianship authority under Article 19(4) and (5) of the Family Code of Ukraine. Such a fact cannot be established by agreement between the parents, since this would threaten the best interests of the child. The court cited the Grand Chamber's resolution of 11 September 2024 in case No. 201/5972/22 and settled Supreme Court case law.

Keywords: special proceedings, establishing a legal fact, single parent, dispute about a right, Civil Procedure Code of Ukraine, guardianship authority, best interests of the child, deferral from conscription, mobilisation, parental rights.

Першоджерело: Постанова Рівненського апеляційного суду від 29.01.2026 у справі № 569/24159/25 (провадження № 22-ц/4815/317/26). Реферат оприлюднено в журналі 06.02.2026.

REFERENCES

1. Rivnenskyi apeliatsiinyi sud. Sudova praktyka. Zaiava pro vstanovlennia faktu samostiinoho vykhovannia dytyny ne pidliahaie rozghliadu v poriadku okremoho provadzhennia, tomu shcho mistyt spir [Case Law: An Application to Establish the Fact of Raising a Child Alone Cannot Be Considered in Special Proceedings Because It Involves a Dispute] : referat. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh

znan v yurydychnii praktytsi. 2026. № 1 (66). URL: https://expertize-journal.org.ua/all-news/17428-sudova-praktika-zayava-pro-vstanovlennya-faktu-samostijnogo-vihovannya-ditini-ne-pidlyagaye-rozglyadu-v-poryadku-okremogo-provadzhennya-tomu-sho-mistit-spir (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

Розділ 2. Новини журналу

02.01.2026

Використання однієї IP-адреси та інші спільні дії учасників торгів як доказ антиконкурентних узгоджених дій на торгах[1]

Касаційний господарський суд ВС постановою від 13 листопада 2025 року у справі № 910/102/25 підтримав рішення АМК про антиконкурентні узгоджені дії учасників торгів у Prozorro (п. 1 ст. 50, п. 4 ч. 2 ст. 6 Закону «Про захист економічної конкуренції»). Порушення доведено сукупністю непрямих доказів: спільна IP-адреса, синхронне подання пропозицій і оплата послуг майданчиків, документи з даними працівників іншого учасника, однакові характеристики файлів, спільні контрагенти й фінансова допомога. Доводити негативні наслідки чи вину не потрібно.

12.01.2026

Відмова від огляду на стан сп’яніння без доказів керування автомобілем не є підставою для відповідальності за ст. 130 КУпАП – постанова апеляційного суду[2]

Хмельницький апеляційний суд скасував постанову Хмельницького міськрайонного суду, якою чоловіка притягнуто за ч. 1 ст. 130 КУпАП за відмову від огляду на стан сп'яніння (штраф 17 тис. грн і позбавлення права керування на рік), і закрив справу № 686/25994/25. На відеозаписі поліцейські лише запитують чоловіка у дворі будинку, чи керував він автомобілем; він це заперечив, пославшись на загіпсований перелом ключиці, ключів у нього не знайшли. Доказів керування немає, а протокол без підтвердження іншими доказами вини не доводить.

13.01.2026

Використання матеріалів кримінальних проваджень як доказів у дисциплінарних провадженнях щодо суддів: чи існує правова проблема? [3]

Члени Вищої ради правосуддя Т. Бондаренко, О. Кваша, Д. Лук'янов, Г. Усик та інші (усього 11 авторів) виклали консолідовану позицію ВРП щодо використання матеріалів кримінальних проваджень, зокрема розсекречених результатів НС(Р)Д, як доказів у дисциплінарних справах суддів. Автори обґрунтовують автономність дисциплінарної відповідальності, стандарт «чітких і переконливих доказів» (ст. 49 Закону «Про Вищу раду правосуддя»), значення дозволу слідчого чи прокурора за ст. 222 КПК, спираються на практику Великої Палати ВС і ЄСПЛ. З 2019 року на такій підставі внесено подання про звільнення 50 суддів.

23.01.2026

Судова практика. Судовий контроль – вирішують докази, а не припущення[4]

Карлівський районний суд Полтавської області 20 січня 2026 року задовольнив позов 44-річного мешканця Ланнівської громади і скасував постанову патрульного про штраф за ч. 1 ст. 121 КУпАП за нібито відсутність бризковиків (пп. «е» п. 31.4.7 ПДР). Суд нагадав, що за ч. 2 ст. 77 КАС України правомірність рішення доводить суб'єкт владних повноважень, а поліція не надала ні відеофіксації, ні фото, ні інших технічних доказів. Сама постанова не доводить вини, якщо обставини заперечуються. Провадження закрито, судовий збір стягнуто на користь позивача.

27.01.2026

Право вагітної жінки та матері на утримання від батька дитини не залежить від її доходів чи працевлаштування: деталі судового рішення[5]

Хмельницький апеляційний суд залишив у силі рішення Волочиського районного суду про стягнення з чоловіка на користь вагітної дружини аліментів у розмірі 1/4 заробітку на період вагітності та до досягнення дитиною трьох років (справа № 671/1484/25). Подружжя у шлюбі з 2023 року, але живе окремо через конфлікт. Відповідач посилався на лікування після поранення під час служби в ЗСУ, допомогу матері й витрати на будинок. Суд наголосив: право дружини на утримання в цей період не залежить від її доходів чи працевлаштування, якщо чоловік може надавати допомогу.

09.02.2026

Стягнення аліментів на дитину за минулий час та заборгованості за ними - консультація Міністерства юстиції України[6]

Міністерство юстиції України роз'яснило різницю між стягненням аліментів на дитину за минулий час, коли їх ще не призначали, і стягненням заборгованості за вже призначеними аліментами. Описано способи врегулювання утримання, умови присудження аліментів за минулий час не більше ніж за десять років за наявності доказів ухилення платника, визначення боргу за фактичним або середнім заробітком, неустойку 1 % за кожен день прострочення (не більше 100 % боргу), а також відстрочення, розстрочення чи звільнення від сплати за ст. 194–197 СК України.

REFERENCES

1. Vykorystannia odniiei IP-adresy ta inshi spilni dii uchasnykiv torhiv yak dokaz antykonkurentnykh uzghodzhenykh dii na torhakh [Use of a Single IP Address and Other Joint Actions of Bidders as Evidence of Anti-Competitive Concerted Actions in Tenders]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. 2026. 2 sich. URL: https://expertize-journal.org.ua/all-news/17190-vikoristannya-odniyeyi-ip-adresi-ta-inshi-spilni-diyi-uchasnikiv-torgiv-yak-dokaz-antikonkurentnih-uzgodzhenih-dij-na-torgah (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

2. Vidmova vid ohliadu na stan spianinnia bez dokaziv keruvannia avtomobilem ne ye pidstavoiu dlia vidpovidalnosti za st. 130 KUpAP – postanova apeliatsiinoho sudu [Refusal to Undergo an Intoxication Test Without Evidence of Driving Is Not a Ground for Liability Under Article 130 of the Code of Administrative Offences – Ruling of the Court of Appeal]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. 2026. 12 sich. URL: https://expertize-journal.org.ua/all-news/17239-vidmova-vid-oglyadu-na-stan-sp-yaninnya-bez-dokaziv-keruvannya-avtomobilem-ne-ye-pidstavoyu-dlya-vidpovidalnosti-za-st-130-kupap-postanova-apelyacijnogo-sudu (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

3. Vykorystannia materialiv kryminalnykh provadzhen yak dokaziv u dystsyplinarnykh provadzhenniakh shchodo suddiv: chy isnuie pravova problema? Sudovo-psykholohichna ekspertyza [Use of Criminal Proceedings Materials as Evidence in Disciplinary Proceedings Against Judges: Is There a Legal Problem? Forensic Psychological Examination]. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. 2026. 13 sich. URL: https://expertize-journal.org.ua/all-news/17242-vikoristannya-materialiv-kriminalnih-provadzhen-yak-dokaziv-u-disciplinarnih-provadzhennyah-shodo-suddiv-chi-isnuye-pravova-problema (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

4. Sudova praktyka. Sudovyi kontrol – vyrishuiut dokazy, a ne prypushchennia [Case Law. Judicial Review – Evidence Decides, Not Assumptions]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. 2026. 23 sich. URL: https://expertize-journal.org.ua/all-news/17332-sudova-praktika-sudovij-kontrol-virishuyut-dokazi-a-ne-pripushennya (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

5. Pravo vahitnoi zhinky ta materi na utrymannia vid batka dytyny ne zalezhyt vid yii dokhodiv chy pratsevlashtuvannia: detali sudovoho rishennia [The Right of a Pregnant Woman and Mother to Maintenance from the Child's Father Does Not Depend on Her Income or Employment: Details of the Court Decision]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia po-

lihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. 2026. 27 sich. URL: https://expertize-journal.org.ua/all-news/17347-pravo-vagitnoyi-zhinki-ta-materi-na-utrimannya-vid-batka-ditini-ne-zalezhit-vid-yiyi-do-hodiv-chi-pracevlashtuvannya-detali-sudovogo-rishennya (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

6. Stiahnennia alimentiv na dytynu za mynulyi chas ta zaborhovanosti za nymy - konsultatsiia Ministerstva yustytsii Ukrainy [Recovery of Child Maintenance for the Past Period and Arrears – Consultation of the Ministry of Justice of Ukraine]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. 2026. 9 liut. URL: https://expertize-journal.org.ua/all-news/17441-styagnennya-alimentiv-na-ditinu-za-minulij-chas-ta-zaborgovanosti-za-nimi---konsultaciya-ministerstva-yusticiyi-ukrayini (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

Розділ 3. Новини інженерної психології та психотехніки

АПАРАТУРНІ МЕТОДИКИ

Програмно-апаратний комплекс «Психолот-1»

«Психолот-1» — український програмно-апаратний комплекс психофізіологічної діагностики, з яким працює Київський кабінет психологічної діагностики та допомоги.

Головне завдання комплексу — визначати придатність людини до специфічних професійних завдань. Його застосовують для професійного відбору, психофізіологічної експертизи працівників, зайнятих на роботах підвищеної небезпеки, і в судовій експертизі; комплекс поширений у правоохоронних органах і серед судових експертів-психологів системи Міністерства юстиції [1].

Програмно-апаратний комплекс «Психолот-1» [1]

Комплекс оцінює пам'ять, увагу (стійкість, розподіл, переключення, обсяг, концентрацію), функціональну рухливість і врівноваже-

ність нервових процесів, психомоторні якості, орієнтацію в просторі, просторово-часову екстраполяцію, стійкість до монотонії. Серед методик — «Годинники», «Екстремальні умови», «Замкнутий простір», «Зорово-моторна координація», «Маятник», «Пам'ять», «Переключення уваги», «Прогнозування рухів», проста і складна зорово-моторна реакція, «Таблиця», «Функціональна рухливість нервових процесів», «Прогресивні матриці Равена»; загалом — до 100 методик [1].

Робоче місце обстежуваного з комплексом «Психолот-1» [1]

У комплексі є набір методик для визначення психофізіологічних показників згідно з наказом Держнаглядохоронпраці та МОЗ України від 23.09.1994 № 263/121; його рекомендовано для підрозділів системи психофізіологічної експертизи. 2020 року «Психолот-1» переміг у конкурсі «Краща інноваційна розробка» в номінації «Електронні та інформаційно-цифрові технології», який провели Агенція регіонального розвитку Чернігівської області та Чернігівська обласна державна адміністрація [1].

REFERENCES

1. Provedennia psykhofiziolohichnoi diahnostyky z vykorystanniam Prohramno-aparatnoho kompleksu psykhofiziolohichnoi diahnostyky "Psykholot-1" dlia vidboru kadriv, ekspertyzy v roboti z pidvyshchenoiu ne-

bezpekoiu, otsinka pamiati, uvahy, reaktsii, stiikosti do stresu toshcho. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. 2025. 21 hrud. URL: https://expertize-journal.org.ua/vsi-ogoloshennya/17115-provedennya-psikhofiziologichnoji-diagnostiki-z-vikoristannyam-programno-aparatnogo-kompleksu-psikhofiziologichnoji-diagnostiki-psikholot-1-dlya-vidboru-kadriv-ta-ekspertizi-shchodo-robit-z-pidvishchenoyu-nebezpekoyu-dlya-otsinki-pam-yati-uvagi-reaktsij-stijkosti-do-stresu-ta-inshikh-vazhlivikh-psikhofiziologichnikh-pokaznikiv (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

Читачі також шукають

- Реєстр методик проведення судових експертиз[1]
- Заява з показаннями свідка, засвідчена нотаріально: позиція Верховного Суду[2]
- 28 типових зразків заяв і клопотань до суду[3]
- Висновок експерта як доказ: правові позиції Верховного Суду[4]
- База правових позицій Верховного Суду[5]

СТАНЬТЕ АВТОРОМ ЖУРНАЛУ

Судова експертиза потребує дослідників, які не бояться складних запитань. Якщо ви науковець, судовий експерт, адвокат, психолог чи здобувач наукового ступеня, надсилайте свої статті до редакції: журнал публікує дослідження з юридичної психології, судово-психологічної експертизи, застосування поліграфа та спеціальних знань у юридичній практиці. Публікація безкоштовна, статтям редакція присвоює DOI, а читають їх ті, хто щодня працює в судах. Приєднуйтеся до спільноти судових експертів і дослідників: вимоги до статей і тез наведено далі.

QR-код відкриває цей номер на сайті; архів усіх номерів[6].

ПОТРІБЕН СУДОВИЙ ЕКСПЕРТ?

Якщо у справі, яку розглядає суд, виникли питання, що потребують спеціальних знань у галузі психології, зокрема щодо моральних страждань, психологічного стану учасника процесу, інтересів дитини чи психофізіологічного дослідження із застосуванням поліграфа, зверніться до редакції. Допоможемо визначитися з видом експертизи, сформулювати питання експертові й знайти фахівця з належною кваліфікацією.

Запит — через форму «Консультація» на сайті журналу[7] або за телефоном +38 (093) 476-72-60.

REFERENCES

1. Reiestr metodyk provedennia sudovykh ekspertyz [Register of Methodologies for Conducting Forensic Examinations]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. URL: https://expertize-journal.org.ua/reestr-metodik-sud-expertiz (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

2. Zaiava z pokazanniamy svidka, zasvidchena notarialno: pozytsiia Verkhovnoho Sudu [A Witness Statement Certified by a Notary: The Position of the Supreme Court]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. URL: https://expertize-journal.org.ua/normativnie-documenti/5752-zayava-z-pokazannyami-svidka-pidpis-yakogo-zasvidchuetsya-notarialno-v-gpk-nadannya-pokazan-svidkiv-shlyakhom-posvidchennya-notariusom-ne-spriyae-vsebichnomu-zabezpechennyu-prava-uchasnikiv-spravi-staviti-pitannya-v-tsivilnomu-protsesi-pozitsiya-verkhovnogo-sudu (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

3. 28 typovykh zrazkiv zaiav i klopotan do sudu [28 Model Templates of Applications and Motions to the Court]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. URL: https://expertize-journal.org.ua/normativnie-documenti/1076-zbirnik-zrazkiv-klopotan-pro-vidkladennya-rozglyadu-spravi-u-zv-

yazku-iz-vprovadzhennyam-karantinu-stanom-na-20-bereznya-2020-ta-ti-povi-zrazki-zayav-yaki-podayutsya-do-sudu (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

4. Vysnovok eksperta yak dokaz: pravovi pozytsii Verkhovnoho Sudu [Expert Opinion as Evidence: Legal Positions of the Supreme Court]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. URL: https://expertize-journal.org.ua/normativnie-documenti/5121-pozitsiya-vs-visnovok-eksperta-ne-e-nalezhnim-ta-dopustimim-dokazom-yakshcho-u-nomu-ne-zaznacheno-shcho-ekspert-obiznanij-pro-kriminalnu-vidpovidalnist-za-zavidomo-nepravdivij-visovok-i-shcho-takij-visnovok-pidgotovleno-dlya-podannya-do-sudu (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

5. Baza pravovykh pozytsii Verkhovnoho Sudu [Database of Legal Positions of the Supreme Court]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. URL: https://expertize-journal.org.ua/baza-pravovykh-pozytsii-verkhovnoho-sudu (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

6. Arkhiv nomeriv zhurnalu. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. URL: https://expertize-journal.org.ua/nomera (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

7. Konsultatsiia: zapyt na provedennia sudovoi psykholohichnoi ekspertyzy, doslidzhennia [Consultation: Request for a Forensic Psychological Examination or Study]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. URL: https://expertize-journal.org.ua/konsultacia (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

Вимоги до статей і тез авторів

ЗАГАЛЬНІ УМОВИ

1. Редакція розміщує статті й тези авторів у мережі Інтернет на офіційному сайті видання. Статті й тези в журналі публікуються безкоштовно.
2. Приймаються статті (до 15 аркушів) і наукові тези доповідей (до 5 аркушів) з тематики журналу, що не публікувалися й не подавалися до друку раніше. Надсилаючи текст, автор, якщо інше не передбачено угодою з редакцією, передає журналу право на виняткову публікацію роботи на безстроковий термін і зберігає право використовувати її текст у подальших працях з посиланням на першу публікацію в журналі.
3. Автор відповідає за зміст роботи, достовірність фактичних даних, цитат, власних імен і географічних назв, а також за відсутність у матеріалі даних, що не підлягають відкритій публікації.
4. Редакція може здійснювати наукове й літературне редагування, за потреби — рецензування, і має право відхилити матеріал, що не відповідає вимогам або тематиці видання, містить плагіат чи поданий із порушенням строку. Виявлений плагіат є безумовною підставою для відхилення.
5. Протягом тижня після отримання статті (тез) редакція повідомляє автора електронною поштою про прийняття матеріалу до публікації.

ОФОРМЛЕННЯ ПУБЛІКАЦІЇ

1. Індекс УДК[1]; відомості про авторів: прізвище, ім’я та по батькові, науковий ступінь, вчене звання, місце роботи, країна (для іноземних авторів). Прізвище та ім’я латиницею подають за офіційними правилами транслітерації[2].
2. Назва публікації стисло відображає її зміст; анотацію подають після назви мовою публікації та українською мовою.
3. Файл Microsoft Word: шрифт Times New Roman, кегль 14, інтервал 1,5, абзацний відступ

1,25 см, береги — 2 см. Рядки: УДК; ім'я та прізвище автора (праворуч, напівжирним); установа, науковий ступінь, вчене звання, посада; назва великими літерами (посередині); анотації; текст.

4. Посилання в тексті — у квадратних дужках із номером джерела і сторінкою, напр. [1, с. 25]; список використаних джерел — наприкінці тексту за ДСТУ 8302:2015. Інтернет-посилання супроводжуються повними адресами URL.
5. Ілюстрації, графіки й таблиці розміщують безпосередньо в тексті там, де вони потрібні за змістом.
6. Структура статті: постановка проблеми та її актуальність; зв'язок із науковими й практичними завданнями; аналіз останніх досліджень; невирішені частини проблеми; мета; виклад основного матеріалу; висновки й перспективи. Структура тез: актуальність, мета, матеріали й методи, результати, висновки, список літератури.

ПОРЯДОК ПОДАННЯ

Статтю (тези) надсилають з дотриманням термінів виходу номерів[3] на електронну пошту заступника головного редактора за напрямом: психологічні науки — д-р психол. наук, професор Євдокимова Н. О. (yevdokymova@ukr.net); юридичні науки — д-р юрид. наук, професор Кириченко О. А. (alankir23@ukr.net), або головному редактору канд. психол. наук, доценту, ветерану війни — учаснику бойових дій, суб'єкту ветеранського підприємництва Назарову О. А. (nazarovua@ukr.net). Назва файлу: «прізвище_стаття» або «прізвище_тези», напр. Шевченко_стаття. Студенти (курсанти, слухачі) додають скан рецензії наукового керівника. Отримання матеріалів редакція підтверджує.

Authors from abroad prepare the paper according to the publication requirements of their country, add a short abstract in Ukrainian and send a Microsoft Word file to nazarovua@ukr.net named "surname_article" or "surname_theses".

Персональні дані авторів використовуються лише для внутрішніх завдань видання й не передаються стороннім особам; надсилання матеріалів означає згоду автора

на їх обробку відповідно до Закону України «Про захист персональних даних». Повний текст вимог — на сайті журналу[4].

REFERENCES

1. Universalna desiatkova klasyfikatsiia (UDK) : onlain-dovidnyk. Teacode. URL: https://teacode.com/online/udc (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

2. Pro vporiadkuvannia transliteratsii ukrainskoho alfavitu latynytseiu : postanova Kab. Ministriv Ukrainy vid 27.01.2010 № 55. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/55-2010-%D0%BF (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

3. Terminy vykhodu nomeriv. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. URL: https://expertize-journal.org.ua/termini-vikhodu (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

4. Vymohy do oformlennia statei i tez [Requirements for Articles and Abstracts]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. URL: https://expertize-journal.org.ua/vimogi-do-oformlennya (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

Відомості про журнал

ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

Назва: реферативно-науковий журнал «Судово-психологічна експертиза. Застосування поліграфа і спеціальних знань в юридичній практиці» (*Forensic Psychological Examination. Application of Polygraph and Special Knowledge in Legal Practice*). Електронне (online) видання.

Ідентифікатори: ISSN 2521-1463 (Online); штриховий код EAN-13 для періодичних видань 9772521146000; державний український ідентифікатор медіа R40-05509; префікс DOI 10.53672 (Crossref), DOI журналу 10.53672/ej.

Засновник і видавець: кандидат психологічних наук, доцент, ветеран війни — учасник бойових дій, суб'єкт ветеранського підприємництва Назаров Олег Анатолійович. Внесений Державним комітетом телебачення і радіомовлення України до Державного реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої продукції (свідоцтво серія ДК № 8355 від 09.06.2025; види діяльності: видавнича діяльність, розповсюдження видавничої продукції). Статус суб'єкта ветеранського підприємництва підтверджено витягом з Єдиного державного реєстру ветеранів війни від 31.10.2026 № 31102026-00003569 (Міністерство у справах ветеранів України)[3].

Видається за сприяння ТОВ «Київський міжнародний судово-експертний інститут психологічної експертизи і досліджень на поліграфі» (ТОВ «Інститут психологічної експертизи і поліграфа»); міжнародний ідентифікатор наукової організації ROR 02xc7et08[2].

Галузь: юридичні, психологічні науки. **Періодичність:** 1 раз на два місяці. **Мови видання:** українська, англійська.

Увага! Електронне видання не внесено до затвердженого Міністерством освіти і науки України переліку наукових фахових видань України.

ПРАВОВІ ПІДСТАВИ

Видання пройшло державну реєстрацію як онлайн-медіа та включене до Реєстру суб'єктів у сфері медіа відповідно до Закону України «Про медіа» (ідентифікатор медіа R40-05509). Види електронних видань, їхні вихідні відомості та правила їх розміщення визначає ДСТУ 7157:2010 «Інформація та документація. Електронні видання. Основні види та вихідні відомості»; на електронні видання поширюються також ДСТУ 3017:2015 «Інформація та документація. Видання. Основні види. Терміни та визначення понять» і ДСТУ 4861:2007 «Інформація та документація. Видання. Вихідні відомості».

МЕТА, ГАЛУЗЬ І ПРОБЛЕМАТИКА

Журнал спрямований на втілення в Україні європейських практик наукової самоорганізації, згуртування вітчизняної професійної спільноти науковців, психологів, поліграфологів, правознавців і судових експертів навколо обговорення актуальних теоретико-прикладних проблем спеціальних знань, які застосовуються в юридичній діяльності, зокрема тих, що перебувають у стадії наукової розробки.

Видання присвячене питанням теорії і практики судово-психологічної експертизи, застосування поліграфа та інших спеціальних знань у юридичній діяльності, сучасному судочинстві, навчанні, тренінгу, формуванню професійно важливих якостей представників юридичних професій (експертів, слідчих, суддів, прокурорів, адвокатів, юристів). До журналу приймаються статті проблемного характеру з цивільного, адміністративного, кримінального, кримінального процесуального та інших галузей права, а також із судової психології та інших напрямів психологічної науки, пов'язаних із судово-психологічною експертизою, використанням поліграфа і спеціальних знань у юридичній практиці. Редакція запрошує до співпраці докторів і кандидатів наук, молодих учених, а також усіх, хто займається науково-практичною діяльністю з цієї проблематики.

The journal is devoted to topical issues of the theory and practice of forensic psychological examination,

the use of the polygraph and other special knowledge in legal activities, modern legal proceedings, education and training of representatives of legal professions (experts, investigators, judges, prosecutors, attorneys, lawyers).

СТРУКТУРА ВИДАННЯ (ЗА ПОЛОЖЕННЯМ ПРО ЖУРНАЛ)

- Реферати, анотації та бібліографічні описи щодо застосування спеціальних знань: новини науки та прикладної діяльності; міжнародний досвід і співробітництво.
- Наукові публікації (статті): теорія та історія застосування спеціальних знань; судово-психологічна експертиза: методичні підходи до вирішення завдань; проблемні аспекти застосування поліграфа; правове та науково-прикладне забезпечення професійної діяльності; точка зору фахівця; юридична практика; інновації наукової школи юриспруденції професора Аланкіра; сторінка вченого.

ПОЛІТИКА ВІДКРИТОГО ДОСТУПУ

Видання практикує політику негайного відкритого доступу до опублікованого змісту, підтримуючи принципи вільного поширення наукової інформації та глобального обміну знаннями задля загального суспільного прогресу.

This publication practices a policy of immediate open access to published content, upholding the principles of the free flow of scientific information and the global exchange of knowledge.

ІСТОРІЯ ВИДАННЯ

Журнал створено у травні 2016 р. кандидатом психологічних наук, доцентом, експертом-поліграфологом, правознавцем О. А. Назаровим з метою популяризації можливостей судово-психологічної експертизи, застосування поліграфа як ефективних інструментів сучасної психологічної науки у вирішенні найвідповідальніших правових проблем і ситуацій, а також використання інших напрямів спеціальних знань у юридичній практиці (економічних, товарознавчих, медичних, військових, криміналістичних тощо). Редакційну колегію сформовано у квітні 2017 р. під час ISSN-реєстрації видання в міжнародній базі періодичних видань.

БАЗИ ДАНИХ, РЕЄСТРИ ТА БІБЛІОТЕКИ

Журнал включено до інтернет-баз даних наукових видань, державних реєстрів медіа та бібліотек:

- Реєстр суб'єктів у сфері медіа (Національна рада України з питань телебачення і радіомовлення), ідентифікатор медіа R40-05509[4]
- Google Scholar (Google Академія)[5]
- ISSN International Centre — ISSN Portal, запис 2521-1463[6]
- Crossref — член-реєстрант DOI, префікс 10.53672[7]
- Реєстр наукових видань України (УкрІНТЕІ)[8]
- Polska Bibliografia Naukowa (PBN)[9]

КОНТАКТНА ІНФОРМАЦІЯ

Поштова адреса: 01001, м. Київ-1, вул. Хрещатик, 22, абонентська скринька В-62.
Mailing address: Khreshchatyk Str. 22, P.O. Box V-62, Kyiv-1, 01001, Ukraine.

Засновник — видавець (з усіх питань діяльності журналу): канд. психол. наук, доцент, ветеран війни — учасник бойових дій, суб'єкт ветеранського підприємництва Назаров Олег Анатолійович; тел. +38 (093) 476-72-60; e-mail: nazarovua@ukr.net.

Заступники головного редактора: д-р психол. наук, професор Євдокимова Наталя Олексіївна, тел. +38 (050) 493-72-81, e-mail: yevdokymova@ukr.net; д-р юрид. наук, професор Кириченко Олександр Анатолійович, тел. +38 (068) 760-60-26, e-mail: alankir23@ukr.net.

Сайт: expertize-journal.org.ua[10]; e-mail редакції: info@expertize-journal.org.ua.

Електронна сторінка цього номера[1]. Джерело відомостей: сторінка «Про реферативно-наукове видання» на сайті журналу[3].

REFERENCES

1. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi [Forensic Psychological Examination. Application of Polygraph and Special Knowledge in Legal Practice]. 2026. № 1 (66). DOI: https://doi.org/10.53672/ej.1.2026. URL: https://expert-

ize-journal.org.ua/nomera/19796-2026-1-66 (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

2. Kyivskyi mizhnarodnyi sudovo-ekspertnyi instytut psykholohichnoi ekspertyzy i doslidzhen na polihrafi [Kyiv International Forensic Institute of Psychological Examination and Polygraph Research] : zapys u reiestri naukovykh orhanizatsii Research Organization Registry (ROR). URL: https://ror.org/02xc7et08 (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

3. Vytiah z Yedynoho derzhavnoho reiestru veteraniv viiny vid 31.10.2026 № 31102026-00003569 [Extract from the Unified State Register of War Veterans of 31.10.2026 No. 31102026-00003569] : vidomosti pro subiekta veteranskoho pidpryiemnytstva (Nazarov Oleh Anatoliiovych) / Ministerstvo u spravakh veteraniv Ukrainy. Opryliudneno na storintsi "Pro naukovo-referatyvne vydannia" saitu zhurnalu. URL: https://expertize-journal.org.ua/o-nauchnom-izdanii (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

4. Vytiah z Reiestru subiektiv u sferi media shchodo online media "Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi" (identyfikator media R40-05509). Natsionalna rada Ukrainy z pytan telebachennia i radiomovlennia. URL: https://drive.google.com/file/d/1YG1vbKwA5qQ2HXbKIKXVNeZs4tcUPtaw/view (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

5. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi [Forensic Psychological Examination. Application of Polygraph and Special Knowledge in Legal Practice] : profil u Google Akademii (Google Scholar). URL: https://scholar.google.com/citations?user=EaNiTNMAAAAJ (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

6. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi [Forensic Psychological Examination. Application of Polygraph and Special Knowledge in Legal Practice] : zapys ISSN 2521-1463. ISSN Portal. ISSN International Centre. URL: https://portal.issn.org/resource/ISSN/2521-1463 (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

7. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi [Forensic Psychological Examination. Application of Polygraph and Special Knowledge in Legal Practice] : zapys zhurnalu v Crossref (prefiks DOI 10.53672). DOI: https://doi.org/10.53672/ej. [in Ukrainian].

8. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi [Forensic Psychological Examination. Application of Polygraph and Special Knowledge in Legal Practice] : zapys u Reiestri naukovykh vydan Ukrainy. UkrINTEI. URL: http://nfv.ukrintei.ua/view/614090f159cc1d06af650872 (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

9. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi [Forensic Psychological Examination. Application of Polygraph and Special Knowledge in Legal Practice] : zapys u Polska Bibliografia Naukowa (PBN). URL: https://pbn.nauka.gov.pl/core/#/journal/view/648237294097070b7dded6b3/9b3b60a2-d524-45ec-8e49-95ff3cacdb78 (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

10. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi [Forensic Psychological Examination. Application of Polygraph and Special Knowledge in Legal Practice] : vebsait. URL: https://expertize-journal.org.ua/ (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

ЕЛЕКТРОННЕ НАУКОВЕ ВИДАННЯ

Судово-психологічна експертиза. Застосування поліграфа і спеціальних знань в юридичній практиці

Реферативно-науковий online журнал

2026, № 1 (66) (січень – лютий 2026 р.)

Засновник, видавець, відповідальний за випуск — Назаров О. А.

Видається за сприяння Київського міжнародного судово-експертного інституту психологічної експертизи і досліджень на поліграфі (ROR 02xc7et08).

Формат А4 (210×297 мм). Гарнітура Source Serif 4. Обсяг 54 с.

Ідентифікатор медіа R40-05509. ISSN 2521-1463 (Online).

Видавник Назаров О. А. Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої продукції серія ДК № 8355 від 09.06.2025.

01001, м. Київ-1, вул. Хрещатик, 22, а/с В-62. Тел. +38 (093) 476-72-60. E-mail: nazarovua@ukr.net

expertize-journal.org.ua